

22.10.2015

STM032:00/2014

TERVEYDENHUOLLON PALVELUVALIKOIMANEUVOSTON KOKOUS 7/2015

Aika Torstai 22.10.2015, kello 9:00-13:00.
Paikka Juhlasali, Unioninkadun juhlahuoneistot, Unioninkatu 33, Helsinki
Osallistujat Päivi Sillanaukee, puheenjohtaja (x) asiakohdat 1-2

Jäsenet:

Kirsi Varhila, varapuheenjohtaja (-)
Tapani Keränen (x)
Markus Henriksson (-)
Päivi Koivuranta-Vaara (x)
Ilona Autti-Rämö (x)
Eeva Sofia Leinonen (x)
Kari-Matti Hiltunen (-)
Vesa Kataja (x)
Ulla Keränen (x)
Mirva Lohiniva-Kerkelä (x)
Aino-Liisa Oukka (x)
Taina Remes-Lyly (x)
Pekka Rissanen (x)
Samuli Saarni (-)
Carola Wärnå-Furu, klo 9.23 alkaen (x)

Varajäsenet:

Päivi Voutilainen (-)
Marjukka Mäkelä (-)
Tarja Holi, johtaja (-)
Tuula Kock (-)
Liisa Siika-aho (-)
Vesa Kiviniemi (-)
Sari Mäkinen (-)
Jorma Penttinen (-)
Aki Lindén (-)
Kari Paaso (-)
Susanna Yli-Luukko (-)
Risto-Pekka Happonen (-)
Marja Blom (-)
Jussi Vahtera (-)
Tuula Hakala (-)

Pysyvä sihteeristö:

Jaana Leipälä, pääsihteeri, pj asiak kohta 3 → (x)
Reima Palonen, erityisasiantuntija (x)
Sari Koskinen, erityisasiantuntija (x)
Karoliina Ratia, osastosihteeri (x)

Muut:

Anja Tuulonen (asiakohdat 2a ja 2b) (x)

1 Avaus, kokouksen osallistujat ja päätösvaltaisuus, esityslistan muutokset

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi, mutta puheenjohtaja ilmoitti joutuvansa poistumaan klo 10.00 (asiakohdan 2 jälkeen). Todettiin, että kokousta jatketaan sen jälkeen epävirallisena asioiden valmistelukokouksena, jonka yhteydessä ei tehdä lopullisia päätöksiä.

2 Silmätaudit.

2a. Luonnos PALKOn suositukseksi silmänpohjan kostean ikärappeuman (AMD) pistoshoidosta, *Jaana Leipälä*

Jaana Leipälä esitteli aiheen vaiheet aihe-ehdotuksesta suositusluonnokseksi ja suositusehdotuksen perusteluineen neuvoston käsiteltäväksi.

Keskusteltiin eettisistä näkökulmista, lääkkeiden turvallisuudesta ja potilaan suostumuksesta lääkkeen käyttöön sekä näiden seikkojen muotoilusta suositukseen.

Kokouksessa ehdotettiin perusteluihin muokkauksia ja sovitaan että niiden käsittelyä jatketaan sähköpostikokouksessa.

2b. Käypä hoito -suositus AMD:n hoidosta ja silmätautien hoidon yhtenäiset perusteet, *professori Anja Tuulonen*

Anja Tuulonen esitteli silmäylikääreiden periaatelinjaukset näkövammaisuutta aiheuttavien silmäsairauksien hoidosta. Neljä tärkeintä ja kustannuksiltaan suurinta TAYS:ssa ovat AMD, glaukooma, verkkokalvosairaudet ja kaihi. Silmäylikäärit ovat päivittämässä hoitoon pääsyn kriteereitä silmäsairauksissa sekä laatimassa ns. nopeaa Käypä hoito -suositusta AMD:n hoidosta yhteistyössä Duodecimin kanssa.

3 Suun terveydenhuollon jaoston kuulumiset, luonnos suositukseksi hampaattoman alaleuan hoidosta implanttikiinnitteisellä kokoproteesilla, *Sari Koskinen ja Taina Remes-Lyly*

Sari Koskinen esitteli suositusluonnoksen perustelut ja muut taustatiedot. Taina Remes-Lyly kertoi, miksi suositusluonnoksessa on keskitytty alaleuan kokoproteesiin.

Keskusteltiin suositusluonnoksesta.

Sovittiin, että muotoillaan suositusluonnosta saatujen kommenttien pohjalta ja jatketaan valmistelua.

4 Tiedoksi: edellisen kokouksen pöytäkirja

Todettiin, että edellisen kokouksen hyväksytty pöytäkirja oli toimitettu tiedoksi neuvostolle.

5 Kotisivut www.palveluvalikoima.fi, *Sari Koskinen*

Sari Koskinen esitteli uudet www.palveluvalikoima.fi -sivut. Kehotettiin jäseniä tutustumaan sivuihin itse, antamaan palautetta ja tilaamaan uutisia etusivun linkin kautta.

Keskusteltiin lausunto- ja suositusluonnosten kommentoinnin toteuttamisesta. Sihteeristö jatkaa kommentoinnin toteuttamisen vaihtoehtojen selvittämistä.

6 Tuki- ja liikuntaelinsairauksien jaoston aihe-ehdotukset, *Jaana Leipälä, Ilona Autti-Rämö*

Ilona Autti-Rämö kertoi tuki- ja liikuntaelinsairauksien jaoston ensimmäisistä kokouksista. Jaosto pyrkii käsittelemään hoitoa ja kuntoutusta kokonaisina hoitoketjuina eikä toisistaan erillisinä prosesseina.

Jaana Leipälä esitteli yhteenvedot kolmesta ehdotetusta aiheesta:

- Degeneratiivisen polven nivelkierukan osapoisto/ poisto

Keskusteltiin tähytysleikkausten julkiselle terveydenhuollolle aiheuttamista kustannuksista ja yksityissektorin tutkimuksista ja hoidoista maksettavista KE-LA-korvauksista. Polven tähytysleikkausten ja magneettitutkimusten tietoinen

vähentäminen julkisella puolella johtaa potilaiden siirtymiseen yksityiselle puolelle.

Jaana Leipälä kertoi Mattilan ym. 2015 julkaistusta tutkimuksesta [Mattila ym. *Acta Orthopaedica* 2015; 86 (6)], jonka tulosten mukaan Suomessa tehtiin vuonna 2012 vielä kolmin-nelinkertainen määrä näitä toimenpiteitä Ruotsiin verrattuna. Mattilan tutkimusryhmä on saamassa THL:stä tiedot Suomessa v. 2014 tehdyistä toimenpiteistä, mikä tieto on PALKOLle tarpeellinen, kun se päättää, ryhdytäänkö asiasta valmistelemaan suositusta.

Ulla Keränen ja Vesa Kataja eivät kannattaneet aihe-ehdotuksen jatkokäsittelyä, koska katsoivat tähyystoimenpiteiden vähentyneen jo riittävästi. Pääsihteeri muistutti, että asiasta kannattaisi kuitenkin odottaa em. v. 2014 tiedot. Ilona Autti-Rämö totesi että aiheeseen liittyy tähyystoimenpiteiden lisäksi myös magneetti (MRI)-kuvausten runsasta käyttöä. Tähän ovat kiinnittäneet huomiota myös TULES-jaoston asiantuntijat. Jaana Leipälä totesi, että yksityisessä terveydenhuollossa tehdyistä MRI-kuvauksista ja tähystyksistä maksetaan KE-LA-korvauksia ja sen lisäksi potilaille itselleen koituu näistä huomattavia kustannuksia. Aihe-ehdotuksen käsittelyä jaostossa jatketaan ja selvitetään myös MRI-kuvausten osalta.

- Lonkkamurtuman leikkaushoidon jälkeinen kuntoutus

Lonkkamurtuman leikkaushoidon jälkeinen kuntoutus toteutuu vaihtelevasti eri kunnissa. Suosituksen antoa puoltaa näyttö kuntoutuksen vaikuttavuudesta ja vaikuttavan kuntoutuksen epäyhtenäinen toteutuminen. Ilona Autti-Rämö ja Vesa Kataja korostivat aiheen sopivuutta SOTE-uudistuksen yhteydessä toimeenpantavaksi suositukseksi.

Keskusteltiin PALKOntyön vaikuttavuudesta ja suositusten noudattamisesta.

Aiheen valmistelun ja käsittelyn jatkaminen sai laajaa kannatusta neuvostossa.

- Subakuutin (sairausloma tai toimintakyvyn merkittävä alenema vähintään 6 viikkoa) selkävun kuntoutus

Pohdittiin, voisiko kuntoutussuosituksen muotoilla ottamatta kantaa palveluiden järjestämiseen, mikä ei kuulu neuvoston tehtäviin. Todettiin, että kuntoutuksen sisältö on määritelty tarkasti Käypä Hoito -suosituksessa.

Vesa Kataja ehdotti minimivaatimusten laatimista suosituksen muodossa; mitä vähintään pitäisi olla kuntoutuksessa. Ulla Keränen nosti esiin haasteen vastuunkannosta kuntoutusasioissa. Ilona Autti-Rämö totesi kuntoutuksen olevan haastava aihe juuri vastuunkannon ja määrittelyn osalta SOTE-uudistuksenkin kannalta.

Jaoston keskustelussa alustavasti ollut aihe-ehdotus tuoreen spondyloartriitin fysioterapiasta käsitellään myöhemmin, sillä siitä ei ollut ehditty saada riittäviä taustatietoja.

Päätettiin jatkaa lonkkamurtuma-aiheen valmistelua tavoitteena laatia suositus lonkkamurtuman moniammatillisen kuntoutuksen kuulumisesta palveluvali-

koimaan. Degeneratiivinen polven nivelkierukan tähytyskirurgia-aiheen työstöä ja taustavalmistelua jatketaan vielä lisätietojen saamiseksi ja käsittelypäätöksen tueksi. Selkäkipuaiheenkin valmistelua jatketaan, mutta palataan vielä jatkovalmistelun jälkeen harkitsemaan uudelleen, soveltuuko se suosituksen aiheeksi.

7 Terveydenhuollon palveluvalikoiman määrittelyn prosessit ja periaatteet, *Jaana Leipälä*

Jaana Leipälä esitteli luonnokset prosessikaavioista. Todettiin, että neuvosto kuulee asiantuntijoita kulloinkin käsiteltävän aiheen mukaan. Kuultavia asiantuntijoita valittaessa sidonnaisuudet selvitetään ja otetaan huomioon. Lisäksi todettiin, että neuvosto voi harkintansa mukaan palauttaa lausuntoluonnoksen valmisteluun tarvittaessa.

Korostettiin, että PALKOn toiminnan tulee keskittyä resurssien oikeudenmukaisen käytön näkökulmaan. Eettisten näkökohtien huomiointi on olennainen osa PALKOn keskustelua.

Jaana Leipälä esitteli prosessien ja periaatteiden jaoston luonnosta palveluvalikoiman määrittelyn lähtökohdiksi, perusteiksi ja periaatteiksi.

Keskusteltiin tässäkin kohtaa neuvoston käsittelyyn otettavien asioiden ja aiheiden määrittelystä. Todettiin, että päällekkäisyyksien välttämiseksi PALKO ei pääsääntöisesti ota käsittelyyn aiheita, joita ohjaa ja arvioi jokin muu taho (esimerkiksi seulontatyöryhmä). Jos tällainen jokin muu taho kuitenkin ehdottaa PALKOLLE jotakin PALKOn mandaattiin soveltuvaa aihetta, PALKO voi tuki harkintansa mukaan ottaa sen käsittelyynsä.

8 Aihe-ehdotus: miehen sterilisaatio, *Sari Koskinen*

Sari Koskinen esitteli miehen sterilisaatiota, jotta neuvoston voisi päättää, laaditaanko aiheesta suositus vai ei.

Keskusteltiin sairauden määritelmästä (ks. BMJ Open, Tikkinen et al.) ja sellaisista terveyspalveluiden käytön syistä, jotka eivät ole sairauksia. Lisäksi keskusteltiin sterilisaatioon liittyvistä eettisistä kysymyksistä.

Sovittiin, että pyydetään sterilisaatioihin / raskaudenehkäisyyden liittyvät kannanotot gynekologi- ja urologiyhdistyksiltä, tasa-arvoasian neuvottelukunnalta (TANE) ja sosiaali- ja terveysalan eettiseltä neuvottelukunnalta (ETENE).

Aiheeseen käsittelemään jatketaan seuraavassa kokouksessa.

9 Alustavasti keskusteltavaksi: PALKOon kalliiden lääkehoitojen jaosto

Aihetta ei käsitelty. Siirrettiin asia seuraavaan kokoukseen.

10 Seuraavat kokoukset, *Jaana Leipälä*

- 10.12.2015, kello 12:00–16:00
- 2.2.2016, kello 12:00–16:00
- 22.3.2016, kello 12:00–16:00
- 26.4.2016, kello 12:00–16:00

- 24.5.2016, kello 12:00–16:00
- 30.8.2016, kello 12:00–16:00
- 25.10.2016, kello 12:00–16:00
- 13.12.2016, kello 12:00–16:00

11 Muut asiat

- Palaute potilaspäivästä
- Tapani Keräsen raportti kokouksesta ”Nordisk Kontaktpunkt for Prioritering” (16.–17. 9. 2015 Oslo, Norja)

Tarkoituksena käynnistää pohjoismaista yhteistyötä terveydenhuollon priorisointiin liittyvien tietojen jakamiseksi.

- PALKOn avoin seminaari 12.11.2015: Kansallisia ja eurooppalaisia näkökulmia terveydenhuollon palveluvalikoimaan / National and European outlooks on the range and access to public health services (Ohjelma liitteenä)
- Lääkäripäivät 2016: Avoin priorisointi tulee - terveydenhuollon palveluvalikoimaa rakentamassa (Ohjelma liitteenä)
- Toimitetaan jäsenille tiedoksi artikkeli ” What is a disease? Perspectives of the public, health professionals and legislators” BMJ Open, Tikkinen et al.

12 Kokouksen päätös

Päätettiin kokous klo 12:59

Puheenjohtaja Päivi Sillanaukee (kohdat 1-2)

Pääsihteeri Jaana Leipälä

LIITTEET

- liite 2b. Esitys ikärappeuman hoidosta pistoshoidolla (*Anja Tuulonen*)
- liite 4. Palveluvalikoimaneuvoston pöytäkirja 27.8.2015
- liite 6. TULES-jaoston aihe-ehdotukset PALKOLle
- liite 7.1. PALKOn suositus- ja lausuntoprosessiluonnokset
- liite 11.1. Potilaspäivän 17.9. palaute
- liite 11.2. Tapani Keräsen matkakertomus Oslost
- liite 11.3. Seminaarikutsu: Kansallisia ja eurooppalaisia näkökulmia terveydenhuollon palveluvalikoimaan 12.11.2015
- liite 11.4. Lääkäripäivät 2016

JAKELU

PALKOn jäsenet

Extranet-työtila

